Εκπαίδευση: αποτίμηση της κατάστασης ύστερα από τις εκλογές στα σωματεία

Του ***Γιώργου Διαμάντη***

Σκοπός του άρθρου που ακολουθεί είναι μια συνοπτική αποτίμηση της κατάστασης που διαμορφώνεται στον χώρο της εκπαίδευσης μετά τις εκλογές στα πρωτοβάθμια σωματεία (ΕΛΜΕ και ΣΕΠΕ), οι οποίες στους περισσότερους συλλόγους, τουλάχιστον των μεγάλων αστικών κέντρων, υπήρξαν πραγματικός θρίαμβος των αριστερών παρατάξεων. Δείχνουν άραγε αυτά τα αποτελέσματα μια γενική τάση του εκλογικού σώματος, θα μπορούσαν ίσως να ειδωθούν σαν προπομπός των αποτελεσμάτων των εθνικών εκλογών που ακολουθούν τους επόμενους μήνες; Το ερώτημα είναι δύσκολο να απαντηθεί. Αυτό που είναι βέβαιο είναι ότι δείχνουν μια αυξανόμενη δυσαρέσκεια των εκπαιδευτικών απέναντι στην κυβέρνηση, ενώ σε μεγάλο βαθμό οφείλονται και στο κεντρικό για τον εκπαιδευτικό κόσμο θέμα της αξιολόγησης, που βρίσκεται πάλι στην επικαιρότητα.

Αν και είναι πράγματι εντυπωσιακό το γεγονός ότι σε πολλούς συλλόγους οι παρατάξεις που πρόσκεινται στο ΠΑΜΕ πήραν ποσοστά τετραπλάσια ή και πενταπλάσια από τα ποσοστά του ΚΚΕ στις τελευταίες εθνικές εκλογές, ενώ αυτές των Παρεμβάσεων κυριολεκτικά σάρωσαν, με ποσοστά εκατοντάδες φορές μεγαλύτερα από τα αντίστοιχα της άκρας αριστεράς, μια εκτίμηση ότι αυτό προοιωνίζεται ανάλογη στροφή του εκλογικού σώματος προς τ’ αριστερά, θα ήταν πολύ επισφαλής.

Παράγοντες τη εκλογικής νίκης της Αριστεράς

Οι κυριότεροι απ’ τους παράγοντες που συνέβαλλαν σ’ αυτά τα αποτελέσματα είναι συνοπτικά οι εξής:

Α. Η πλήρης απαξίωση στα μάτια των συναδέλφων των παρατάξεων που πρόσκεινται στη Ν.Δ., το ΠΑΣΟΚ και σε μεγάλο βαθμό και στον ΣΥΡΙΖΑ, εξαιτίας του συνδικαλισμού της ενδοτικότητας και της συναίνεσης που ασκούν όλα τα χρόνια των μνημονίων και μέχρι σήμερα. Αυτές οι παρατάξεις όλο αυτό το διάστημα ακολούθησαν πολιτικές στην καλύτερη περίπτωση άτολμες και στη χειρότερη ευθέως προδοτικές για τα συμφέροντα του κλάδου σε όλα τα κρίσιμα θέματα, και έχουν καταντήσει μια συνδικαλιστική γραφειοκρατία από την οποία το μόνο που μπορεί να περιμένει κανείς είναι μικρορουσφέτια και υποκριτικές εξαγγελίες αγώνων που σαμποτάρονται προκαταβολικά ή δεν πραγματοποιούνται ποτέ. Αυτό έγινε ιδιαίτερα φανερό σε ζητήματα όπως η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών ή οι ηλεκτρονικές ψηφοφορίες που προσπάθησε να επιβάλει η κυβέρνηση.

Β. Η μαχητικότητα των αριστερών παρατάξεων και η προσωπική ακτινοβολία κάποιων δοκιμασμένων στελεχών τους που οδηγούν πολλούς εκπαιδευτικούς που ανήκουν σε άλλους πολιτικούς χώρους να τις ψηφίζουν για τα συνδικαλιστικά όργανα του κλάδου, έχοντας την πεποίθηση ότι αυτές τουλάχιστον δε θα τους «πουλήσουν» και ότι θα αγωνιστούν όσο μπορούν για τα αιτήματά τους. Εδώ βέβαια ελλοχεύει πάντα ο κίνδυνος της εμπέδωσης μιας νοοτροπίας ανάθεσης που συνοψίζεται στη λογική «εμείς τους ψηφίζουμε, αυτοί ας τρέξουν». Αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι σε σχέση με τον αριθμό των συναδέλφων που ψηφίζουν αριστερά, ο αριθμός αυτών που συμμετέχουν στις απεργίες είναι αισθητά μικρότερος, ακόμα μικρότερος είναι ο αριθμός αυτών που παίρνουν μέρος στα συλλαλητήρια και σχεδόν αμελητέος αυτός εκείνων που συμμετέχουν στις τακτικές ή έκτακτες γενικές συνελεύσεις των σωματείων ή πολύ περισσότερο στις απεργιακές επιτροπές, όπου αυτές υπάρχουν.

Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι φαινομενικά υπάρχει έλλειμμα αγωνιστικότητας στη μεγάλη πλειονότητα του κλάδου, και ότι η αντίθεσή του στην κυβερνητική πολιτική εκφράζεται κυρίως στις εκλογές των σωματείων, είναι βέβαιο ότι η μεγάλη μάζα των εκπαιδευτικών είναι διατεθειμένη να αγωνιστεί, αν βλέπει ότι

υπάρχει σωστή οργάνωση των αγώνων και αν πιστεύει ότι υπάρχουν βάσιμες ελπίδες αυτοί να αποφέρουν καρπούς. Αυτό φαίνεται από τα τεράστια ποσοστά της αποχής από τις ηλεκτρονικές ψηφοφορίες, από τα πολύ ικανοποιητικά ποσοστά συμμετοχής στις διά ζώσης ψηφοφορίες που οργάνωσαν τα πρωτοβάθμια σωματεία, παρόλο που αυτές γίνονται πλέον σε εργάσιμες μέρες μετά το τέλος του διδακτικού ωραρίου, και από τα επίσης πολύ μεγάλα ποσοστά συμμετοχής σε απεργίες και διαδηλώσεις όταν αυτές γίνονται σε φάσεις αιχμής των αγώνων και είναι στοιχειωδώς καλά οργανωμένες, όπως π.χ. συνέβη στις 11/10/2021.

Τι να κάνουμε

Μέσα σ’ αυτές τις συνθήκες τα καθήκοντα της Αριστεράς συνίστανται κυρίως στα εξής:

1. Πρέπει να απευθυνθεί στον κόσμο με ειλικρίνεια και σαφή στόχευση. Για παράδειγμα, στον χώρο της πρωτοβάθμιας, τόσο το ΠΑΜΕ όσο και οι Παρεμβάσεις ακολουθούν πολιτική με πολλές παλινωδίες στο θέμα της αξιολόγησης. Απέναντι στην επίσημη γραμμή της ΔΟΕ, που προσπαθεί να τη ματαιώσει μέσω των πανομοιότυπων «ενιαίων κειμένων» που ανεβάζουν όλα τα σχολεία στις πλατφόρμες του υπουργείου, τα πιο μαχητικά σωματεία -όπου ηγεμονεύουν οι Παρεμβάσεις- απάντησαν κηρύσσοντας απεργία-αποχή από τα καθήκοντα της αξιολόγησης. Όμως δεν ακολούθησαν αυτό τον δρόμο ούτε όλα τα σωματεία στα οποία ηγεμονεύουν τα σχήματα των Παρεμβάσεων, ούτε αυτά στα οποία ηγεμονεύει το ΠΑΜΕ -αν και στα λόγια είναι υπέρ- ούτε ακόμα κι ο ένας από τους δύο εκπροσώπους των Παρεμβάσεων στο Δ.Σ. της ΔΟΕ. Αποτέλεσμα αυτών είναι ότι ακόμα και στα σωματεία που έχουν κηρύξει απεργία -αποχή, ο αριθμός των εκπαιδευτικών που συμμετέχουν είναι αισθητά μικρότερος από το άθροισμα των ψήφων που πήραν οι Παρεμβάσεις και το ΠΑΜΕ και υπάρχει ο κίνδυνος να μειωθεί ακόμα περισσότερο αν το υπουργείο, που ως τώρα τηρεί στάση αναμονής, αποφασίσει να σκληρύνει τη στάση του απειλώντας με μισθολογικές ή πειθαρχικές κυρώσεις τους απεργούς. Εδώ μια δημόσια συζήτηση μπροστά σε όλο τον κλάδο

επιβάλλεται: όσοι δεν συμμετέχουν στην απεργία-αποχή πρέπει να κληθούν να απαντήσουν γιατί δεν το κάνουν, άσχετα αν ανήκουν στις Παρεμβάσεις ή στο ΠΑΜΕ. Το ζήτημα είναι πολύ σοβαρό, γιατί η μάχη για την αξιολόγηση είναι μια μάχη που κερδίζεται πολύ πιο εύκολα από μάχες που αφορούν π.χ. ασφαλιστικά ή μισθολογικά αιτήματα, εφόσον εδώ αρκεί μια στοιχειωδώς μαζική συμμετοχή για να αφαιρέσει από την κυβέρνηση κάθε δυνατότητα επιβολής διοικητικών ή πειθαρχικών μέτρων.

Αν συμμετείχαν στην απεργία-αποχή όλα τα πρωτοβάθμια σωματεία που ελέγχονται από τις Παρεμβάσεις το ΠΑΜΕ, ή μια σύμπραξη των δύο, θα είχαμε εντελώς διαφορετική κατάσταση, που όχι μόνο θα πίεζε την ομοσπονδία να κηρύξει η ίδια την απεργία-αποχή, αλλά θα είχε και πολλές πιθανότητες να οδηγήσει την κυβέρνηση στη σοβαρότερη ήττα της μέχρι σήμερα.

2. Η Αριστερά πρέπει να εκμεταλλευτεί την ηγεμονική της θέση αυτή τη στιγμή στο εκπαιδευτικό κίνημα για να πειραματιστεί με την εφαρμογή εργατικών θεσμών που μπορεί να αποδειχτούν πολύ αποτελεσματικοί. Τέτοιοι θεσμοί, που άλλωστε ανταποκρίνονται στις καλύτερες παραδόσεις του εργατικού κινήματος, θα μπορούσαν να είναι οι εξής: αιρετές και ανακλητές επιτροπές αγώνα που θα μπορούσαν να αναλάβουν την πολιτική διεύθυνση των απεργιών, ίδρυση και άνοιγμα των απεργιακών ταμείων σε μεγάλες απεργίες, απεργιακές φρουρές ώστε να αποτρέπεται η είσοδος απεργοσπαστών, ενημέρωση των γονέων με ανοιχτές επιστολές για τα αιτήματα του κλάδου και τη κατάσταση στην εκπαίδευση, συντονισμός με τους φοιτητές καθώς και με άλλους κλάδους για την κήρυξη απεργιών την ίδια στιγμή, ώστε αυτές να τείνουν να πάρουν χαρακτηριστικά πανεργατικής απεργίας, ενημέρωση των συναδέλφων με επιστημονικά στοιχεία για όσα τους απασχολούν, ανοιχτός διάλογος με τα κόμματα και τις οργανώσεις της Αριστεράς ώστε η συμπαράστασή τους στους αγώνες να μην είναι απλά λεκτική κ.λπ.

Αν όλα αυτά πραγματοποιηθούν, δε θα σημάνουν απλά μια ποιοτική αναβάθμιση του εκπαιδευτικού κινήματος, αλλά θα δώσουν κι ένα παράδειγμα μιας ανώτερου επιπέδου οργάνωσης των εργατικών

αγώνων, που είναι βέβαιο ότι αργά ή γρήγορα θα αλλάξει τη σημερινή καταθλιπτική εικόνα.